

TILBUD TIL STIFTER OG PROVSTIER

OM FOREDRAG, PRÆSENTATIONER
AF UNDERSØGELSER OG WORKSHOPS

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Indhold

Hvad tilbyder vi, hvad koster det, og hvor skal du henvende dig? 3

Åbne kirker, arrangementer med musik og brug af naturen
– Kirken i Sommerlandet..... 4

Kirken på Landet 6

Samarbejde og udvikling i provstiet 8

Liv i fremtidens middelalderkirker på landet? 10

Demensvenlig folkekirke
– fra plejehjemsgudstjenester til diakonal indsats 12

Eksistentiel og åndelig omsorg i Danmark..... 14

Sjælesorg og begravelsessamtalen..... 16

Præst og embede: Teologiske og empiriske perspektiver 18

Konfirmandcenteret:

Hele dage og sene timer..... 22

Tro og viden 24

Minikonfirmander på nye vilkår 26

Hvad tilbyder vi, hvad koster det, og hvor skal du henvende dig?

Centret for Viden og Udvikling (Videnscentret) under Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter laver undersøgelser, udviklingsarbejde og evalueringer. Med dette katalog ønsker vi at give stifter og provstier mulighed for at gøre brug af vores arbejde gennem besøg af fageksperter.

Vi tilbyder, at:

- tage ud i stifter og provstier for at præsentere den nyeste viden inden for de forskellige områder, som Videnscentret beskæftiger sig med
- at indgå i arbejdsprocesser med stifter og provstier, der ønsker udvikling af et afgrænset arbejdsområde.

Kataloget indeholder foredrag, præsentationer af undersøgelser og workshops til stifts- og provstikonventer.

Foredragene koster 4.500 kr. excl. transport. Pengene går til Videnscentret.

Med til dette arbejde hører Konfirmandcentret, som er rettet specifikt mod børnekonfirmander, konfirmander og børn med særlige behov. Dog er Konfirmandcenterets foredrag og workshops gratis, da centret har andre økonomiske vilkår end den øvrige del af Videnscentret.

Henvendelse sker til den enkelte medarbejder, der er anført ud for hvert emne. Da vi ikke har uanede ressourcer til at tage rundt i landet, foregår rekvirering efter ”først til mølle”-princip.

Løbende opdateret katalog findes på FUV’s hjemmeside: www.fkuv.dk

Med venlig hilsen

*Birgitte Graakjær Hjort
Center- og afdelingsleder i FUV
November 2019*

Åbne kirker, arrangementer med musik og brug af naturen – Kirken i Sommerlandet

Type: Foredrag

Fokus: Kirkens liv

Tidsramme og placering: 1-2 timer i provstiet

Person: Marianne Houmøller-Jørgensen, antropologisk vidensmedarbejder, maho@km.dk

+ Uddybning

I nogle sogne er der langt flere indbyggere om sommeren end om vinteren pga. de mange sommerhuse og deres gæster. Hvad skaber det af udfordringer og muligheder for kirken? Hvilke ønsker og forventninger har sommerhusgæsterne til deres sommerhus-kirke? Og hvad er muligt rent ressourcemæssigt? FUV har i samarbejde med tre stifter lavet en antropologisk undersøgelse af dette.

Undersøgelsens resultater peger på, at sommerhusgæsterne forventer, at der er en kirke tilstede, og de ønsker at bruge den. Mange ønsker kirkelige handlinger i sommerhus-kirken. Det stiller store krav til præster og andre ansatte i kirken, da travlheden er størst midt i sommerferien.

Undersøgelsen stiller skarpt på både udfordringer og muligheder og peger på behov for nytænkning og samarbejde.

☆ Perspektiver

- Åbne kirker, arrangementer med musik, brug af naturen
- Fast tid, fast sted, fast dag – erfaringer med korte gudstjenester, morgen- eller aftensang på fast tidspunkt, fast sted og fast ugedag
- Sommerhuskirken som foretrukken kirke for sommerhusgæsterne i forhold til kirkelige handlinger. Særlig tilknytning, men også ekstra arbejde
- Ikke forventninger om store, dyre arrangementer, men oplevelser. Når disse opgaver og ønsker kommer oven i det øvrige arbejde i sognene, er der behov for nytænkning og samarbejde

Kirken på Landet

Type: Foredrag

Fokus: Problemstillinger for Kirken i landområder

Tidsramme og placering: 1-2 timer i provstiet

Person: Yvonne Nielsen Alstrup, udviklingskonsulent og projektleder for Kirken på Landet, yna@km.dk

+ Uddybning

I en fireårig periode fra februar 2016 til januar 2020 har der i et selvstændigt projekt under FUV været et særligt indsatsområde, der har rettet sig mod Kirken på Landet. Foredraget sætter fokus på den viden, der er indsamlet i forbindelse med projektet, og hvordan den viden kan bruges helt konkret, når man er kirke i et landdistrikt.

☆ Perspektiver

- Sammen kan vi ...
- Provstiet og kommunen
- Kirken og lokalsamfundet
- Gudstjenesteliv på landet
- Diakoni på landet
- Hvad kan vi selv gøre?
- Overvejelser om visionsarbejde
- Fremtiden for kirke, præst og menighed på landet

Samarbejde og udvikling i provstiet

Type: Foredrag eller workshop

Fokus: FUV's mulighed for bidrag til udviklingsprojekter

Tidsramme og placering: 1-2 timer i provstiet

Person: Kirsten Donskov Felter, teologisk vidensmedarbejder, ph.d., kfe@km.dk

+ Uddybning

Flere og flere provstier udtrykker ønske om udviklingsprojekter på tværs af sogne- og pastoratsgrænser. Grundene kan være mange. For nogle kan det være et ønske om at blive i stand til løfte opgaver, der er for store for det enkelte sogn. For andre kan det være et ønske om at blive bedre til at se og udnytte de ressourcer, der ligger i det kollegiale fællesskab.

Foredraget/workshopen viser, hvordan man på provstiplan med bistand fra FUV kan skabe udvikling, der tager udgangspunkt i de lokale behov og ønsker. Med udgangspunkt i aktionsforskning gives eksempler på, hvordan provstiets præster i fællesskab kan indkredse og udvælge de problemstillinger, der skal arbejdes med, og de mål, de ønsker at arbejde frem mod. Det vises også, hvordan man i løbet af et projekt kan afprøve forskellige tiltag, der leder frem mod de fælles mål, samtidig med at der gives plads for individuelle behov og måder at arbejde på.

☆ Perspektiver

- Identifikation af lokale behov og ønsker
- Udnyttelse af personlige og faglige ressourcer
- Kollegial udvikling og sparring
- Udvikling gennem styret proces

Foto: Lars Aarø

Liv i fremtidens middelalderkirker på landet?

Type: Foredrag eller workshop

Fokus: Brugen af middelalderkirken og dens rum

Tidsramme og placering: 1-2 timer i provstiet

Person: Arkitekt, ph.d.studerende Maj Bjerre Dalsgaard, mda@aarch.dk. NB: Foredrag kan rekvireres fra efteråret 2020 og frem.

Uddybning

Kan nogle af vores kirker gennem arkitektonisk og funktionel transformation aktiveres som ressourcer i de mindre samfund? Og hvordan kan dette ske? Hvilke værdier og hvilken betydning rummer kirkebygningerne i dag, og hvad er vores mulighedsspænd for den fremtidige brug?

Fremlæggelsen vil åbne for forståelsen af kirkerne som flertydige bygninger og sætte fokus på deres arkitektoniske, historiske og kulturelle værdier fra en arkitekturforskers perspektiv. Dermed vil indlægget forhåbentlig give basis for en åben og nuanceret diskussion af kirkernes rolle og potentiale i sogne og provstier i fremtiden.

Gennem næsten 1.000 år har kirkerne ageret samlingspunkter og pejlemærker i det danske landskab. Men fraflytning fra landområderne, faldende medlemstal og ændrede måder at praktisere tro rejser spørgsmålet om, hvordan fremtidsmulighederne ser ud for vores mange middelalderlige landsbykirker.

Landsbykirkerne er bygget i en tid, hvor langt størstedelen af befolkningen boede på landet og mobiliteten var lav. Derfor var det vigtigt, at den lokale kirke var indenfor en nær geografisk rækkevidde. I dag er mobiliteten høj, og den procentvise fordeling af befolkningen i land og by er i stigende grad vendt på hovedet. Samtidig har der igennem det seneste århundrede været en udvikling i danskernes tro, som naturligvis også influerer på graden af aktivitet i vores ca. 2.400 danske kirker.

Perspektiver

- Debat om kirkebygningernes fremtid
- Kirkernes ejerskab og brug i fremtiden
- Kan ny brug af kirker ses ikke alene som tab og udfordring, men også som et potentiale for de landsbysamfund, hvor ikke kun kirken lider under faldende indbyggertal, men hvor også mange andre essentielle funktioner og samlingspunkter er forsvundet

Foto øverst: Garden Museum, London. Foto: Maj Bjerre Dalsgaard
Foto nederst: St. James Church, Sherriff Rd. Foto: Maj Bjerre Dalsgaard

Demensvenlig folkekirke – fra plejehjemsgudstjenester til diakonal indsats

Type: Foredrag

Fokus: Det aldrende samfund og demensvenlig kirke

Tidsramme og placering: 1-2 timer i provstiet

Person: Rose Marie Tillisch, teologisk vidensmedarbejder, ph.d.,
rmt@km.dk

Uddybning

Antallet af demente i vores samfund er stærkt stigende og hvordan skabes demensvenlige aktiviteter i folkekirken? Der er forsket meget i demens i de senere år. Hvordan kan vi gøre brug af indsigterne i Folkekirkens arbejde?

Perspektiver

- Kirken i samarbejde med kommuner
- Kirkens rolle i samfundet
- Kirkens diakonale indsats
- Kirkegårde og sansehaver
- Gudstjenester på plejehjem

Eksistentiel og åndelig omsorg i Danmark

Type: Foredrag

Fokus: Sjælesorg mellem kliniske retningslinjer og åndelig omsorg

Tidsramme og placering: 1-2 timer i provstiet

Person: Karsten Flemming Thomsen, hospitals- og sognepræst samt ph.d.-studerende, kft@km.dk

+ Uddybning

Hvordan foregår sjælesorg over for mennesker i sygdomsbetingede livskriser? Hvordan oplever patienter og klinikere sygehuspræsters arbejde? Hvad siger de om præstens særlige rolle og sjælesorgens proprium ift. et naturvidenskabeligt orienteret sygehus? Karsten Flemming Thomsens ph.d.-projekt omhandler disse spørgsmål.

☆ Perspektiver

- Eksistentiel og åndelig omsorg i Danmark: Hvorfor, hvad, hvordan og hvem?
- Præsten på udebane: Sjælesorg i mødet med alvorligt syge på hospitalet
- Sjælesorg og menneskesyn
- Sorgens ansigter, sorgbegreber og sjælesorg
- Livssyn og modernitet
- Udviklingen af specialpræsters arbejdsfelt i DK og internationalt
- Kliniske retningslinjer og åndelig/eksistentiel omsorg i sundhedssektoren

Sjælesorg og begravelsessamtaler

Type: Foredrag eller workshop

Fokus: Teoretiske og praktiske perspektiver på begravelsessamtaler og sjælesorg

Tidsramme og placering: Oplæg m. diskussion 1-1 ½ time *eller* Workshop 4 timer (pris som 2 oplæg)

Person: Lektor, ph.d. Christine Tind Johannessen-Henry, ctj@km.dk

+ Uddybning

Begravelser- og bisættelser, og dermed også de samtaler som går forud for selve handlingerne, er en af de mest forekomne kontaktflader mellem kirken og den brede befolkning. Alligevel lever disse samtaler et bemærkelsesværdigt stille liv i skyggen af begravelsesritualer, -liturgi og taler og er ikke tidligere blevet undersøgt etnografisk og systematisk i et pastoralteologisk perspektiv. Så hvad sker der egentlig i de konkrete samtaler, når det gælder kommunikation?

Og hvad er de praksis-teoretiske og teologiske perspektiver, der er væsentlige at være bevidste om i disse samtaler? Med udgangspunkt i et større feltarbejde med observationer og interview har denne forskningsundersøgelse undersøgt, hvilken rolle sjælesorg spiller i begravelsessamtaler – både i psykologisk og teologisk forkyndelsesmæssig henseende.

I form af et oplæg med diskussion eller en halv dags workshop vil Johannessen-Henry med udgangspunkt i dette forskningsprojekt sætte fokus på, hvordan man pastoralteologisk kan tænke begravelses- og bisættelsessamtaler på en anderledes måde – bl.a. forkyndelsesmæssigt i tæt sammenhæng med selve begravelseshandlingen og med mulighed for at give samtalerne 'nyt liv'.

Både oplæg og workshop vil således arbejde med samtale og teologiske forestillingsbilleder, der giver mulighed for og inspiration til at lade "den gode begravelse" udspille sig på nye måder.

☆ Perspektiver

- Hvad er en begravelsessamtale forstået som sjælesorg?
- Hvad forventer præsten af begravelsessamtalen, hvad forventer de efterladte og hvad kommer til udtryk i samtalerne?
- Hvad viser analyser af begravelsessamtaler?
- Og hvordan kan præster i praksis bruge resultaterne i forhold til arbejdet med begravelses- og bisættelsessamtaler?

Præst og embede: Teologiske og empiriske perspektiver

Type: Teologisk foredrag

Fokus: Teologi, embedsforståelse og præsteidentitet

Tidsramme og placering: 1-2 timer i provstiet

Person: Kirsten Donskov Felter, teologisk vidensmedarbejder, ph.d., kfe@km.dk

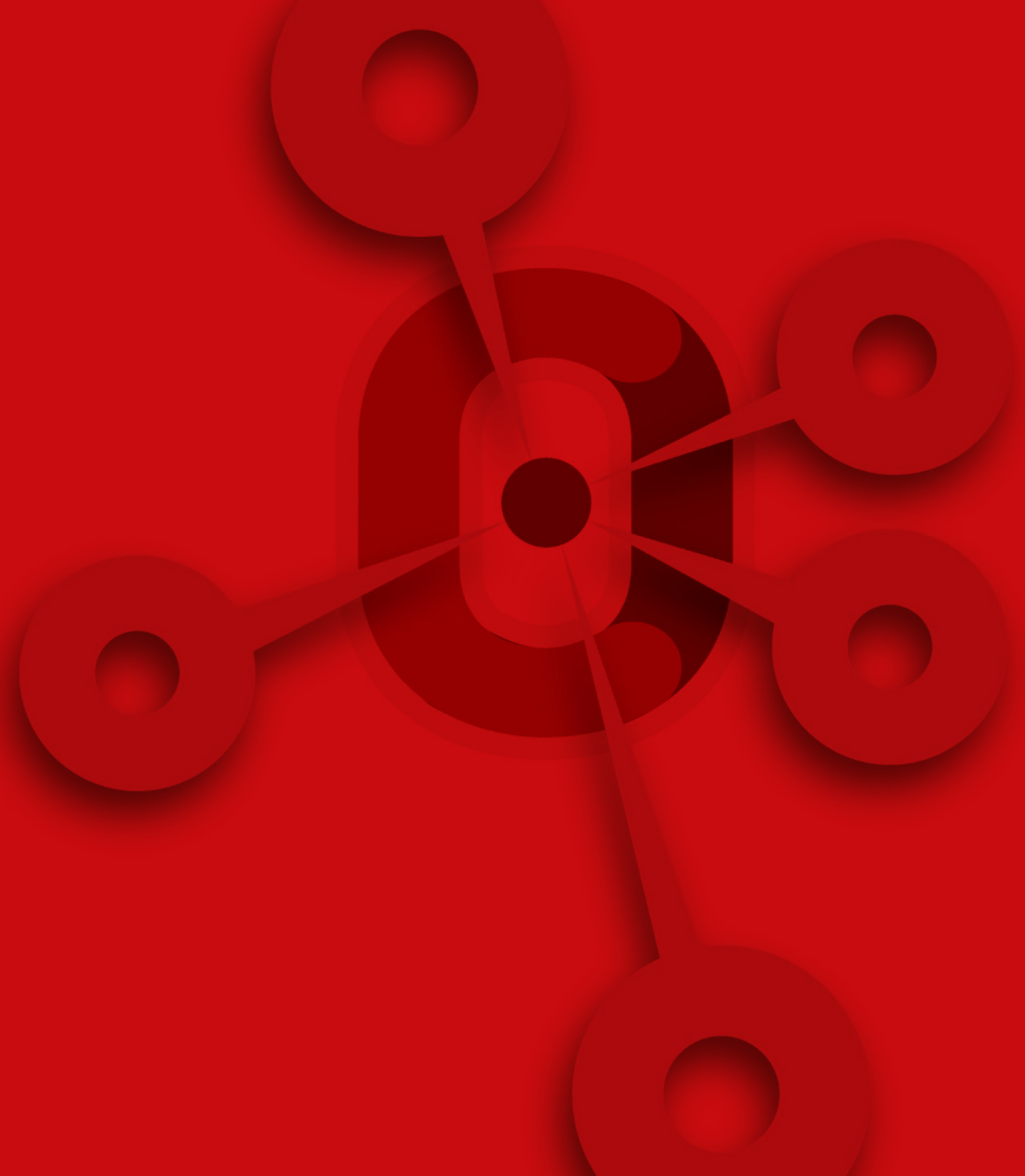
+ Uddybning

Det at være præst i den danske folkekirke er defineret som et embede med bestemte opgaver og funktioner. En teologisk gennemtænkning af, hvad det betyder, er vigtigt for opbygning af en sammenhængende identitet som præst, og for at kunne prioritere mellem de mange tiltag og aktiviteter, der efterspørges. Hvad er centrale elementer i en luthersk teologi om embedet, og hvordan svarer det til den folkekirkelige virkelighed i dag?

Foredraget lægger op til refleksion over, hvad præsteembedet er tænkt som, og hvordan det kan realiseres i dag. Hvor er udfordringerne, og hvilke veje er der at gå?

☆ Perspektiver

- Gennemgang af præste- og ordinationsløfte
- Luthersk embedsforståelse
- Præsteidealer i dag
- Præst og person, præst og menighed, præst og kollegaer
- Hvad siger præsterne selv om deres embede og arbejde – resultater fra en empirisk undersøgelse

KONFIRMANDCENTERET

Konfirmandcenteret

Hele dage og sene timer

Type: Workshop

Fokus: Konfirmander – vekselvirkning mellem praksis, refleksion og metode

Tidsramme og placering: 2-3 timer i provstiet

Person: Konfirmandcenteret

+ Uddybning

Hvad er konfirmationsforberedelse? – Et dannelsesprojekt, et undervisningsforløb, 42 lektioners oplevelse af kirke og kristendom, hvor vi skal møde en rar præst, eller vil vi gerne omvende de unge? Oplæg og fælles overvejelser.

Sene lektioner samt halve og hele dage har udfordret konfirmationsforberedelsen. Det er vanskeligt at bruge tidligere materiale fra de stille morgentimer. Derfor er der behov for didaktisk at gennemtænke et kateketisk forløb, så vi sikrer os et undervisningsmæssigt

forsvarligt indhold, der passer til de sene eftermiddagstimer og/eller de halve og hele dage, der nu undervises i.

☆ Perspektiver

- Nyere undersøgelser om bl.a. skolereformens indhold og konsekvenser
- Samtale om konsekvenser og erfaringer lokalt
- Afklaring om mål og midler
- Pædagogiske overvejelser og konsekvenser af konfirmationsforberedelsens placering
- Afprøvning af en række idéer og undervisningsforløb med efterfølgende refleksion over, om forløbet var egnet til konfirmationsforberedelse
- Klasseledelse

Konfirmandcenteret

Tro og viden

Type: Workshop

Fokus: Vekselvirkning imellem praksis, refleksion og metode

Tidsramme og placering: 2-3 timer i provstiet

Person: Konfirmandcenteret

+ Uddybning

Selv om man som præst godt kan tænke, at tro/viden er en overvundet problematik i en postmoderne verden, ser konfirmanderne anderledes på det. Konfirmandundersøgelser peger nemlig på tro/viden, kristendom/naturvidenskab som et relevant tema både før, under og efter konfirmationen.

Hvordan tilgår vi konfirmanderne med forløb og aktiviteter, der forstyrrer deres grundantagelser og sætter troens muligheder i spil?

☆ Perspektiver

- Læring som forstyrrelse
- Test – hvad ser vi?
- Menneskesyn – natursyn
- Mythos – logos
- Komplementaritetsprincippet
- Vi laver 100 gr menneske

Konfirmandcenteret

Minikonfirmander på nye vilkår

Type: Workshop

Fokus: Vekselvirkning imellem praksis, refleksion og metode

Tidsramme og placering: 2-3 timer i provstiet

Person: Konfirmandcenteret

+ Uddybning

Oplæg, ny inspiration og fælles drøftelse af minikonfirmandundervisningens udfordringer i lyset af de længere skoledage.

Grundovervejelser om indholdet i minikonfirmandundervisningen. Hvordan tilrettelægges det bedst ud fra de givne vilkår? Med ny viden om aktuelle praksisforløb vil vi inspirere og pege på nye veje for minikonfirmandarbejdet.

Perspektiver

- Hvad skal de lære og hvordan?
- Pædagogik i forhold til minikonfirmander
- Konkrete idéer
- Overvejelser om struktur og indhold
- Vi udarbejder en minikonfirmandkanon

FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

www.fkuv.dk
E: fuv@km.dk
T: 5858 3000